

על המפה

עלון המחוז החרדי

גליון מס' 1 – י' ניסן תשע"ט 15/5/2019

דבר המערכת

אנו מתכבדים להציג בפניכם את הגיליון הראשון של 'אגרת המחוז החרדי'.

עלון 'על המפה' חושף בפניכם את נתיבי הדרך, המסלולים והשבילים המובילים אותנו ליעד הבא.

כל אחד מאתנו מייצג תמרור, המורה דרך לכיוונים שונים. כל אחד שותף לפרשת דרכים ומנווט את הדרך להשגת היעדים.

הפעילות הענפה תוקעת יתד 'על המפה' ומהווה מגדלור המסמן לנו את המטרה בבחינת דע מאין באת ואנה פנינו מועדות.

העלון בא לשתף, לעדכן, לפרסם, לחדד, למקד את העשייה המשמעותית בשלבי הגיל השונים, בתחומי הדעת המגוונים וכלל העשייה המחוזית.

אנו מברכים על שתוף הפעולה.

ההצרכה

צוות הצרכה

קישור לירחון ממ"ח

קישור לעלון 'על הדרך'

קישור לעלון 'ביד הלשון'

בס"ד

דבר מ"מ מנהל המחוז

"והגדת לבנך" –

לשון "הגדה", יבוא גם במקום שאין אומר ודברים, רק פרסום ע"י מעשה.

כדוגמת "ומעשה ידיו מגיד הרקיע",

(המלבי"ם התורה והמצווה דברים ה"ד, ג, כ"ו ואמרת,)

ברוח הימים, עת קרב ובא חג הפסח, תקופת האביב, זמן התחדשות ופריחה אני מברכת על פתיחת היוזמה "אגרת המחוז". במה לאמירה, לסיפור ולהגדה, מקום לשיתוף, לתיעוד ולפרסום, בעיקר בתוך המחוז ויחידות המשרד.

הגדה של פסח היא סיפור יציאת מצרים, משה רבינו הוא סיפור יציאת מצרים, אך אם נתבונן בהגדה של פסח נראה ששמו של משה רבינו כמעט ולא מופיע. אחד ההסברים לכך, כי כיון שמשה רבינו היה הראשון שקיים את מצות 'והגדת לבנך', שהרי רק בניו לא היו במצרים ולא ראו ולא שמעו מכל האותות והמופתים, ולפיכך הוצרך משה לספר להם, ומזה נוסד נוסח ההגדה. מה שאין כן, כל הדור ההוא, אשר בעיניהם ראו וכו'.

ועל כן לא נכתב שמו של משה בהגדה, שהרי הוא המספר והמדבר, ודפח"ח.

יש אפשרות ללמוד מכך על סיפור ההנהגה הייחודית של משה רבינו. התכונה הבולטת בהנהגה היא הענווה.

משה רבינו אינו מופיע באופן דומיננטי בהגדה. בכך הוא מנחיל לנו מהו מנהיג אמיתי. הנהגתו במעשיו ולא בנוכחותו, הנהגה שקופה, תחושת ההנהגה קימת גם אם הוא לא מוזכר ונמצא במרכז העניינים.

כל אחד מאתנו מנהיג אמיתי, מנהיג את הצוות שלו, את מנהליו, צוות ההדרכה וכו'. העשייה היא מרכז עבודתנו. לא תמיד אנו זוכים לפרסום ולא תמיד אנו מעוניינים בפרסום. מבחינתנו הושג היעד הגענו למטרה, דיינו.

כמחוז בפריסה ארצית, אני רוצה לפתוח את האגרת בתודה והודיה על העשייה המבורכת והמשמעותית בכל המוסדות בכלל ולמען התלמידים בפרט. על הפעילות המגוונת והאינטגרטיבית. על חשיבה ורצון לעזור, לקדם ולפתח את המערכת תוך חשיבה מתמדת ויצירתית למרות כל המורכבות המאפיינת את המחוז הגדול שלנו.

בברכת פסח כשר ושמח
רות אלמליח

תמונת החודש

פתיחת מרכז פסג"ה ירושלים
רח' קהילות יעקב 8, רמת שלמה ירושלים

ביום רביעי ה' בניסן תשע"ט 10/4/19 נחנך
מרכז פסג"ה ירושלים

בהשתתפות:

סגן ראש העיר

הרב ישראל קלרמן

מחזיק תיק החינוך
הרב אברהם בצלאל

ראש מינהל החינוך
מר אביב קינן

ראש מנח"ה
הרב איתמר ברעזר

המשנה לראש מינהל חינוכי
מר יואב זימרון

מ"מ מנהל המחוז החרדי
גב' רות אלמליח

מנהלת פסג"ה ירושלים
גב' רבקה קמינצקי

מנהלת תכניות לימודיות
גב' שרי פישר

מפקחים, מדריכים, נציגי גורמים מפעילים
וצוותי הוראה וחינוך

ברכותנו על פתיחת המקום בשיתוף פעולה
מלא עם עיריית ירושלים.
המקום נעים ומזמין את כולם לקיים
השתלמויות ופיתוח מקצועי לקידום והשגת
היעדים.

מי שכנו של החכם?

בעוד כמה ימים נשב סביב שולחן הסדר ונזכיר בהגדה של פסח את ארבעת הבנים המופיעים בתורה בענין יציאת מצרים: אחד חכם, אחד רשע, אחד תם ואחד שאינו יודע לשאול.

מדוע שמו את הבן הרשע ליד הבן החכם, הרי הוא עלול לקלקל אותו, ולגרום לחכם שיתנהג כמוהו חס ושלום? יתרה מכך, הלא הבן הרשע מעצם היותו רשע צריך להחביא אותו ולשים אותו בסוף, ולמה הוא נמצא השני בסדר הבנים?

דבר נוסף לא מובן מה התשובה לבן הרשע. "אילו היה שם לא היה נגאל" – עקב שאלותיך הקשות, הרי אחד כמוך במצרים לא היה נגאל. מה הקשר בין השאלה לתשובה, למה לא עונים לו תשובה לשאלות הכפירה שלו?

אלא המסר עבורנו כאן הוא דרך בחיים בכלל בחינוך בפרט. ביום יום אנו פוגשים את ארבעת הבנים מחוץ להגדה. לכאורה אנו עלולים להתייחס בביטול ובזילזול כלפי הבן שאינו חכם – הרשע. אך כפי שבהגדה מסודר הבן הרשע ליד הבן החכם, כך גם בחיי היום יום עלינו לדאוג לשים את הבן הרשע ליד הבן החכם כדי שילמד מהחכם וישפר התנהגותו על ידי שיגלה את הטוב שנמצא בו פנימה. זו גם הסיבה שההפך מהרשע זה לא הצדיק אלא החכם – מי שידע בחכמתו להתמודד עם הרשע.

ומה עם הרשע? איזה מסר מעבירים לו בשביל שישפר את התנהגותו? לך יש תקווה והזכות לחזור ולהיות כמו הבן החכם. כמו שאומרים לו אילו היה שם לא היה נגאל. כי רק במצרים אם היית מדבר כך לא היית נגאל. אבל היום לאחר מתן תורה – הרי הקב"ה כרת ברית עם בני ישראל וממתין ומצפה לכל אחד שישוב אליו בתשובה שלימה.

ברור שהמשימה היא לא קלה ובכל זאת, עלינו להתאמץ ולגלות את הטוב, עלינו להצית בליבו של כל מנהל, כל מורה, ודרכם אצל כל תלמיד את שלהבת הנשמה. אם את זה המסר נקח מחג הפסח היה ראוי כל ההכנות לחג, כל הניקיונות והמאמץ להגיע לליל הסדר כשאנו קשובים להגדה...

תוכניות מוגנות במערכת החינוך החרדי

מוגנות היא הבטחת שלומם ובטחונם של התלמידים, והקטנה משמעותית של הסיכון שיפגעו.

תוכניות המוגנות שמובאות על ידי מדריכי שפ"י במחוז החרדי, נותנות מענה מותאם למערכת החינוך החרדית, כאשר ניתן להתאימן לכל מוסד ולכל אוכלוסיה, בהתאם לאופיה ולצרכיה.

מומלץ ליזום את התוכנית כחלק מהכשרת המערכת והתלמידים להתמודדות עם מצבי סיכון בכלל, ובפרט בתחום הפגיעות. בתפיסה רחבה יותר – חלק מכישורי חיים, שתורמים להתפתחותו הבריאה של התלמיד, וכחלק מאקלים חינוכי מיטבי של המוסד כולו.

לעיתים, התוכנית באה במסגרת מתן מענה לאירוע, וגם אז יש מקום לבנות תוכנית שתמנע אירועים נוספים.

לתוכנית מספר רכיבים:

- הכשרת הצוות למודעות למוגנות על התלמידים, כיצד להיות זמינים וקשובים לתלמיד, וכיצד להעביר את התוכנית לתלמידים, כיצד להגיב לתלמיד שפונה ומספר, ומה חובתנו על פי חוק ועל פי נהלי משרד החינוך. וכן יצירת סביבה בטוחה שתאפשר הגנה על התלמידים, ותצמצם את הפוטנציאל לפגיעה.
- העברת התוכנית לתלמידים ע"י המחנכים. בתפיסת העבודה של היעוץ – את תוכנית המוגנות, כמו תוכניות בתחומים אחרים, מעביר הדמות המשמעותית שעומדת מול התלמיד בכל עת ובכל שעה.
- הצגת התוכנית להורים, ושיתופם בתכנים, וכן הדרכה להורים לשוחח עם ילדיהם בנושא, ולהיות זמינים וקשובים לילדיהם בנושא.

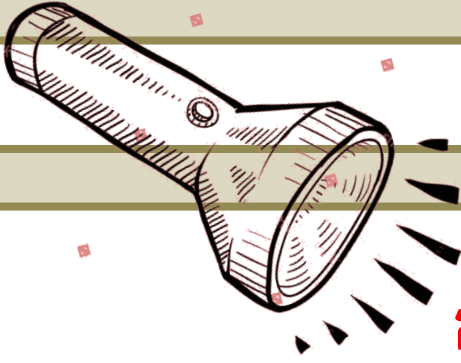
במסגרת ההכשרות ליועצים החינוכיים, הם מקבלים הנחיה גם בתחום זה, ובמידת האפשר, הם אלה שיעבירו את התוכניות במוסדותיהם, כאשר מדריכי שפ"י המומחים בתחום, מלווים אותם ומנחים אותם בהעברה. כאשר היועץ מבקש, או במוסדות בהם אין יועץ, מדריך שפ"י מעביר את התוכנית לצוות. במקרים מיוחדים, המדריך גם מתבקש להעביר את הסדנא להורים.

אנו רואים חשיבות רבה, שהתוכנית תעבור בתיאום עם המפקח הכולל על ביה"ס, בהתאם להנחיות רבני הקהילה, ותוך שיתוף פעולה עם השפ"ח.

בשת"פ של השפ"ח העירוני בבית שמש עם מדריכי שפ"י, נכתבה תוכנית מוגנות שהופצה והועברה לתת"ים, ותוכנית מקבילה למוסדות החינוך לבנות. תוכניות אלה מועברות למוסדות רבים גם מחוץ לעיר בית שמש.

ביוזמת המפקח הכולל, הרב נח ליבשיץ, ובשיתוף מחלקת החינוך במועצת מטה בנימין, והשפ"ח, העברנו תוכנית מוגנות למנהלים וצוותים נבחרים בת"ים. עוד היד נטויה להכשרות נוספות בבנימין, ובאזורים נוספים.

ב"ה זכינו לקבל משובים משמעותיים על הצלחת התוכניות, ותרומתן להגברת מוגנותם של התלמידים, והמערכת הבית ספרית כולה.

ביקור מכוון למידה

אחת המשימות העיקריות של מפקח כולל או מקצועי היא קידום ההישגים הלימודיים של התלמידים. ישנן דרכים רבות וסגנונות שונים לביצוע המשימה.

במחוז שלנו פתחנו כלי ייחודי שמעצים את תפקיד המפקח כמנחה, מייעץ ומוביל את צוות בית הספר - בדרך להשגת היעד של קידום ההישגים. כלי זה נקרא "ביקור מכוון למידה", כיוון שהדגש בביקור הוא למידה לצורך צמיחה ולא פיקוח ובקרה גרידא.

איך זה "עובד"?

טרום ביקור: בחירת קהל היעד, בתי ספר במיקוד, על פי הישגיהם במיצ"ב – ברחבי הארץ.

משתתפים: מפקח מקצועי, מפקח כולל, מדריך בית ספרי, מדריכה מחוזית.

אחראים על הכנת הביקור (סדר יום, תיק ריכוז, נתונים, נושאים): רכז המקצוע והמדריך הבית ספרי.

במהלך הביקור: שיחה עם צוות בית הספר על נושאים שונים הקשורים לקידום ההישגים בתחום הדעת, ניתוח נתוני מיצ"ב ומשימות הערכה, סיור בבית הספר, צפייה בשיעור ושיחת משוב עם המורה.

סיכום הביקור: מתקיים סבב "מה לקחתי" בין המשתתפים, בדגש על פעולות עתידיות לקידום בית הספר.

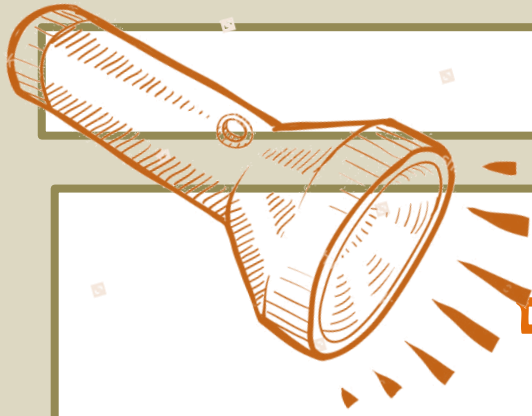
לאחר הביקור: נשלח דוח סיכום ביקור, הכולל את נושאי הביקור והחלטות וכן דוח צפייה בשיעור.

תובנות:

בעשרות ביקורים מכווני למידה בבתי הספר, חלקם ביקורים חוזרים לבקשת המנהלים, פירות הביקור ניכרים בשטח והקולות מהדהדים זמן רב לאחר מכן.

למידת עמיתים: הביקור מהווה הזדמנות נפלאה ללמידת עמיתים עבור המפקחים וצוות ההדרכה, לשיתוף בידע ולגיבוש שפה מחוזית מקדמת.

עתידנות בגן הילדים

אגף לחינוך קדם יסודי מקדם תפיסה חדשנית במרחבי הלמידה בגני הילדים, ומוביל את מודל "הגן העתידי".

המטרה היא שחווית הלמידה תהיה מותאמת למציאות של היום מצד אחד, אך גם לאתגרי המחר מצד שני. חשוב שצוות ההדרכה בגנים יכיר את שיטות ההוראה החדשניות, יחשף לדגמים הפועלים על פי מודל הגן העתידי, וירכוש כלים נדרשים לעיצוב ויישום התפיסה החדשנית. השינוי כבר קורה והאתגר שלנו ללוות את השינוי ולהכינו בצורה המיטבית.

בהתאם לכך המפקחת המתאמת שושנה וייס הקצתה שעות השתלמות למדריכות במרכז השתלמויות בשלומי. מפקחת הגנים פרידה קופשיץ בנתה תכנית מותאמת מול מרכז ההדרכה וכך יצאנו לדרך...

קבוצת מדריכות יצאה ללמידה ולקבלת השראה לכיוונים חדשים של חשיבה יזמית במודל הגן העתידי.

בתוכנית ההשתלמות:

בנוסף על תוכן העיוני, נפגשנו עם גננת וגנן ששינו את פניהם של גני הילדים "המסורתיים". גן בונה, גן בטבע.

למדנו על פיתוח מרחבים חדשניים במרחב הטבעי בסביבת הגן המאפשרים חקר, סקרנות וחווית למידה אותנטית בכל זמן ובכל מקום: ליד הים, צלילים בטבע, מוקד מדע וחקר, למידה שיתופית באמצעות הפקה וחקר הסבון, בנייה מקרטון ועוד.

למדנו גם על צעדים בהדרכה והובלת שינוי באמצעות אימון. התנסו בכלי "מבטים" בתקשוב.

שמענו הרצאה מרופא על הפעילות המוחית בזמן שינה, ותרומתה לזמן הערות של הילדים,

כתשתית לבריאות איתנה ומימוש פוטנציאל אישי.

מפה ומשם

חדשות ועשייה מחוזית

כנס הערכות לשנת הלימודים תש"פ למנהלי ומפקחי הממ"ח בהשתתפות כח אדם וגזברות

מפגש הנהלת המחוז עם מנהלי וממוני מחלקות חינוך חרדיים מרחבי הארץ

פיתוח מקצועי לגננות מובילות לקראת יישום תהליכי הוראה חדשניים בגני המחוז

מפגש למנהלים חדשים בעל יסודי בהנחיית המפקח הרב שלמה יעקובסון

M21 השתלב גם במוסדות המחוז- ת"ת דרכי נועם פתח תקוה

מסע לפולין בהשתתפות תלמידים ממוסדות על יסודי במחוז

סרטון קטן שצולם במסגרת פעילות המחוז, הפך ליראלי עם מסר גדול

ניסויים בצוותא במסגרת שיעור מדעים

שרים לכבודה של המפקחת הפורשת גב' יהודית כהן

מפה ומשם

חדשות ועשייה מחוזית

מפקחי היסודי במפגש בנושא שפה ותושב"ע

ראשת העיר בית שמש גב' עליזה בלוך בביקור בממ"ח מקור חכמה

יום עיון במסגרת מחוז מארח את מטה ניצנים

תכנית אסטרטגית

מחוז חרדי

בהובלת מנכ"ל המשרד ובהשתתפות נציגי המחוז נבנית תכנית אסטרטגית למחוז החרדי

יום עיון בנושא "שאלת שאלות" בארגון צוות מרום מחוזי

תרגול חציה בטוחה במרחב הציבורי בביתר עלית

השתלמות לאחראי טיול תחת פיקוח מינהל חברה ונוער

יום עיון לרכזי טיולים על ידי מינהל חברה ונוער בשיתוף עם קק"ל

סיור של המשרד לאיכות הסביבה והפיקוח בגן בביתר

מפה ומשם

חדשות ועשייה מחוזית

מפקחי המחוז וצוות המינהלה השתתפו בימי גיבוש ועיון מחוזיים

החוג החקלאית בעיר אלעד הנמצאת בפיקוח המחוז התקיימה מצוות הפרשת תרומות ומעשרות בשיתוף התלמידים

הכנס הארצי למחוננים התקיים השנה באופן וירטואלי. את הכנס הובילה מדריכת אמירים במחוז גב' ציפורה אריה

מפקחי היסודי ביום עבודה עם עמיתים בשטח בעיריית אשדוד

פרוייקט גן בטוח מקנה לילדים כלים להתנהלות בטוחה

מפקחי היסודי בממ"ח מקיימים בימים אלו וועדות מלוות בשיתוף עם מחלקת החינוך ברשות

מורים מבצעים ניסויים במדעים במסגרת פיתוח מקצועי למורי מדעים

ועדת יזמות מחוזית בכנס שנתי של הקרן לעידוד יזמות חינוכיות

מפגש ראשי ישיבות עם המפמ"ר לתושב"ע

החינוך החרדי עובר שינוי משמעותי מהימים בו היה אגף מוכש"ר במשרד עד להיותו מחוז בפני עצמו. מידי חודש נשתף אתכם בכמה נתונים, לא לפני שנאתגר אתכם לבחון את ידיעותיכם...

1. כמה תלמידים לומדים במסגרת המחוז?

א. 280,000

ב. 613,000

ג. 450,000

2. כמה גני ילדים תחת פיקוח המחוז?

א. 2,200

ב. 5,000

ג. 1,000

3. כמה עובדים סה"כ (מינהלה ופדגוגיה) עובדים במחוז?

א. 120

ב. 80

ג. 150

4. כמה ת"תים ובתי ספר יסודיים תחת פיקוח המחוז?

א. 613

ב. 800

ג. 1200

5. כמה מרכזי פסגה נפתחו השנה במחוז?

א. 3

ב. 15

ג. 6

❖ למ"מ מנהל המחוז גב' רות אלמליח -

לנישואי הבן

❖ למפקחת גב' פייגי כהן - לנישואי הבן

❖ למפקחת גב' אתי בינדר - לנישואי הבן

❖ למפקחת גב' אחינועם הרבט - להולדת הבן

❖ למפקחת גב' פסיה יעקובוביץ - להולדת

הבת

❖ למפקחת גב' רות שניאור - לנישואי הבת

❖ למפקחת גב' מרים איפרגן - לנישואי הבן

❖ למפקח ר' שחר שאער - להולדת הנכדה

❖ למפקח ר' איתן לוי - לאירוסי הבת

❖ למפקח ר' שאול קסטלניץ - לאירוסי הבן

❖ למפקחת גב' יהודית כהן - לרגל פרישתה

לגמלאות

❖ למפקחת גב' רות אמסלם - לרגל הכנס בנה

למצוות

❖ למפקחת אסתי חרך - להולדת הנכד

❖ למפקחת גב' שולמית סעדה - להולדת הנכד

המחוז מורכב מפסיפס של אנשים מוכשרים חדורים בתחושת שליחות העושים רבות למען הצלחת מעשה החינוך. מידי חודש ישתף אחד מעובדי/ות המחוז בתפיסתו את העשייה במחוז.

שם: אפרת בן-צור

תפקיד: מפקחת חינוך מיוחד

תפקיד נוסף: חברה בצוות תכנון, ועדת זהירות בדרכים ורפרנטית סייעות

המוטו שלי: לשאוף למעלה ולדאוג שאחרים ישאפו גם ליותר

המחוז עבורי הוא: בית

הדרך להיות משמעותי: דוגמא אישית חיובית, לחוות את האתגרים בשטח, לכוון ולתת גיבוי מקצועי

הצלחה מיוחדת בתפקידך: הובלת השתלמויות לעובדי ההוראה בחנ"מ ופורום מנהלות בתהליך ארוך ועל אף מורכבויות רבות

רגע מרגש בעבודתך: מפגש עם תלמידה המשולבת בחינוך רגיל ששתפה בתהליכי התמודדותה בלמידה ובחברה, על אף נכותה הפיזית ותיאוריה כיצד לקחה חלק כתורמת ונתרמת במעורבות חברתית על אף הקשיים.

טיפ להצלחה: העבודה מקרה לנו הזדמנויות רבות המצריכות התנהלות עניינית, מקצועית ודיפלומטית וחשוב להתעלות מעל עצמינו ולהישמר מליפול ל"בורות".

מילה לסיום: שנזכה להנהיג בתבונה ובשילוב אנושיות ומקצועיות

תודה לכל השותפים למלאכה, לאיסוף הכתבות ולעריכה.

לשליחת תמונות, ידיעות וחומרים לאגרת הבאה...

igeret.machoz@gmail.com